

Lehetőségek a mezőgazdaságban

A termőföld

Akarmennyire rakják is egymásra a házakat, anynyi épül, elég számon tartani. Gyöngye iparú országból fejlettebb iparú ország lettünk, közben gyárak is, üzemek is épültek. Büszkéek voltunk, és azok is vagyunk építkezéseinkre, legfőképpen nem mondjuk annyira lelkesen, hogy ahol pár éve még kukoricatáblák voltak, ott áll most a gyár. Mert tudjuk, hogy a kukoricára is szükségünk van. Jött a termelőszövetkezet, és fogyott a munkaerő a mezőgazdaságban. Számítottunk rá előre, hogy fogy, ipartelevésnél a tervek erre épültek, de az is együtt járt vele, hogy gazdaságaink vezetőinek nem fájt túlságosan a feje, ha egy-egy földdarab üresen maradt. A termésátlagokat a bevetett föld után mérik, számadásoknál föl se nagyon tűnt az ugar.

Az egészséges, és a vele egy időben jelentkező egészséglen tendencia együtt annyi termőföldet kapcsolt ki a termelésből, hogy azt észre kellett vennünk. A Központi Bizottság márciusi ülésének a közleménye azt mondja: "... a termőterület az utóbbi 15 év alatt mintegy 400 ezer hektárral csökkent. A szükségesnél nagyobb területet vontak ki a művelésből, és a jó minőségű földek védelméért szóló határozatokat nem hajtották megfelelően végre". Több, mint száz közepes nagyságú termelőszövetkezet területét ténnyé ki a 400 ezer hektár. Ha ezt besorozzuk a bűza termésátlagával, tovább bizonygatni már fölösleges, hogy nem lehet más megoldás, a termőföld védelmére hozott intézkedéseket be kell tartani.

Mórahalmon a Homokkultúra Szakszövetkezet elnöke azt mondja, évekként ezeltől 800-900 hektárra rúgott a parlagföld ebben a faluban. Magyarazatként egy levelet mutat, Türu Antal írta: „Beteg, 79 éves vagyok, a földet rendszeresen megművelni nem tudom, a szőlőt és a gyümölcsfákat már gondolni nem tudom, így ezek nagyon keveset teremnek. Idős korom és betegségem miatt sajnos, már nem bírok többet teni.” Sorra visszajár az öregek a szakszövetkezetnek az általuk művelt 2-3 hektáros területeket. Nem fázik a földtől a szövetkezet, szívesen művelné, de ahány tétel, anynyi darab. Egyik a nagy határ egyik sarkában van, a másik a másikban, egyénileg

művelt földek közé beekelődvé. A traktor nem mehet rá, megfordulni is nehezen tudna.

A szövetkezet lételeme a nagy tábla, Mórahalmon is elkezdtek tehát cserélni a visszakapott parcellákat. Nem lehet mondani, hogy kapva-kaptak volna a cserén az emberek, mert legtöbbször elhanyagolt földekről van szó. A falutól távolesó, buckás területéről, a „hegyekről”. Nagyon jó szőlő termelt rajtuk régen, de a szőlő egy részét a vizes évek, másikat a változó koncepciók vitték ki. A gyöngye homok hamar lesz még gyöngyebb, ha nem viselik gondját.

A csereberékkel kialakított nagyobb táblákba rozót, cirkot, búzát, kukoricát vetettek, vagy paradicsomot és krumplit ültettek. Most fejtezték be ötven hektáron a szőlő telepítését, ősszel újabb ötvenet telepítenek, és jövőre marad harminc hektár.

Az újra megművelés, a telepítés előkészítése hihetetlenül nagy munkát jelent. A talajt el kell egyengetni, meg kell javítani, tápanyagegyensúlyát meg kell teremteni, különben kárba veszt a vetőmag. Kis tőkével rendelkező szövetkezet a maga erejéből ekkora földadattal megbirkózni nem tudna, állami segítséggel kezd hozzá. Az állami támogatás természetesen megköveteli, de a szövetkezet érdeke is azt diktálja, hogy a nagy pénzen, nagy erőfeszítéssel megjavított földön a lehető legtöbbet termeljen. És mindenképpen csak olyat, amit el is lehet adni.

Mi lesz azokkal a földdarabokkal, amelyek egyelőre nem lehet nagy táblába vonni? Korábban magyarazatok születtek, és a magyarazatot immel-ámmal bár, de elfogadták a felsőbb hatóságok: ha egyszer nem lehet nagyzemű módszerekkel művelni, nem is hibáztatható érte a nagyüzem. Fordult a kocka, kevés a magyarazatot, sőt a parlagföldek velejárója a zsebbe vágó büntetés lett. Meg kellett keresni a kis területek hasznos művelésének a módjait is. A kisgazdaságok régi gondja a takarmányhiány, kiadta tehát a tagoknak takarmánytermelésre a szövetkezet a tanyák és más területek közé beekelődött kis darabkákat. Részesművelésre, vagy bérletként kapták.

Azt mondja az elnök, ez a megoldás közvetlen hasznót nem hoz ugyan a szövetke-

zetnek, de rá sem fizetnek, közvetlen kárak sincsen tehát belőle. Ha az áttételeket is figyelembe vesszük — azt például, hogy a takarmányon nevelt jószágot a szövetkezet értékesíti, és ezért jutalékot kap —, akkor csak nyereségről lehet beszélni. Erre az évre nyolcezer-ötszáz hízóra szerződtek a tagok, mert takarmányhiánytól kevésbé kell tartaniuk.

A termőföld védelme azt is jelenti, hogy minden termelésre alkalmas földdarab annyit teremjen, amennyit csak tud. Fogynak a magyarazatok, szaporodnak az erőfeszítések. Valóban nagy erőfeszítésről van szó, gondoljunk csak arra a küzdelemre, amellyel az évenként visszalátogató belvíztől igyekeznek hatalmas területeket visszahódítani gazdaságaink. Tudományos mérésekkel vizsgálják a talajt, hogy mennyi tápanyagot adhassanak, amennyire a jó termés érdekében szükség van. A termőképességet kell fokozni először, hogy több termést várhassunk. Végeredményben ez is a termőföld védelmére jelenti. Szükség is van az igyekezetre, hiszen a termelésbe vonás látszatával nem elégedhetünk meg. Az eddigi parlagföldök a zárszámadások súlyos tételei lehetnek. Úgy értjük ezt, hogy a jó termővel tett földek jó termésleadhat a közös vagyonon is, és az országén is. Erre megy ki a játék.

Most záródó sorozatunk a márciusi határozat egyes tételét járta körül azzal az igyekezettel, hogy megmutassa, gazdaságaink vezetői látják eddigi szép eredményeiket, értik gondjainkat és érzik a felelősséget a rájuk háruló föladatak megoldásáért. Nem kellett nagyon kutatnunk, hogy példát találjunk egy-egy gondolat illusztrálására. Azt tapasztaltuk, dolgozók és vezetők egyaránt le voltak a szükséges következtetéseket, átgondolták lehetőségeiket is, és készsége mutatnak arra, hogy a határozatoknak megfelelően már most, a termő év elején javítsák munkájukat.

Sorozatunk címében a „lehetőség” szó szerepel. Hadd idézzék első cikkünk gondolatát még egyszer: amire lehetősége van a mezőgazdaságnak, azt kötelessége megoldani, ha a jólét van szó. A gazdaságok érdeke és az állam igénye egyaránt ez.

Horváth Dezső

Védőtöltés
Körmenénél

Árvédelmi rendszert kap a Rába parti Körmen. Az 5,2 kilométer hosszú, 28 millió forintost költséggel készülő töltés 300 hektár területet — benne Körmen belterületét is — védi az árvizektől. Az 1980-ra elkészülő rendszer keleti oldalának töltésén halad majd az épülő 84-es út egy új szakasza.

Két és félszeres a túljelentkezés
az egyetemekre és főiskolákra

A felvehető több mint két és félszerese — 35 ezer 700 fiatal — jelentkezett az idén az egyetemre és főiskolák nappali tagozatára. Az arány nagyjából megegyezik a tavalyival. Például az Eötvös Loránd Tudományegyetem bölcsészettudományi karára

például tavaly a felvehető négy és félszerese, az idén viszont öt és félszerese pályázott. A Szegedi József Attila Tudományegyetem bölcsészettudományi karára tavaly a felvehető alig kétszerese jelentkezett, az idén negyreszernél is nagyobb volt a túljelentkezés.

Alkotó munka
— közösségekben

Szeged amatőr művészeti mozgalmanak két kiemelkedő csoportja mutatkozik be ezekben a napokban. A Közművelődési Palota kupolájában az alakulásának tizedik születésnapját ünneplő Kör '68 fotós alkotócsoport rendezett jubileumi bemutatót, a Bartók Béla művelődési központ nagytermében pedig a Szegedi Grafikai Stúdió tagjai alkották a kiállítást.

A KÖR '68 ALKOTÓCSONPORT tíz éve alakult fényképezést szerető amatőrökből. Ma, ha nem is az eredeti összetételben, de változatlan képzelettel az ország egyik legrégebbi ilyen közössége. Születésnapot nem is ünnepelhetek volna szebben, mint új kiállítással. Tíz év nem nagy idő, de ha figyelembe vesszük, hogy a műfaj egész eddigi története alig tízezer-néhány év, azaz mégis figyelemreméltó e kis közösség munkája. A most kiállított öt fotós — Dobosy László, Gyenes Kálmán, Horváth Dezső, dr. Lajos Sándor és Szavay István — képei bizonyítják ennek a szervezetileg laza, mégis meghatározó közösségi formának életképességét.

A kör tagjai elmesélték, hogy megalakulásuk idején együtt jártak fotózni, közös kirándulásokat szerveztek. A kezdeti tartózkodás — együtt járunk, azonos témákat kapunk lencsevégre, ugyanolyan képet csinálunk — hamar feloldódott. Kiderült ugyanis, ha ugyanazt fényképezték is, az alkotás mindig más lett — mintegy bizonyítván: a képet nem a gép csinálja! S náluk ez már nem egyszerű hobbi, hanem folyamatos alkotó tevékenység, művészi munka, permanens önépítés.

A közösséghez tartozás nem jelent sem földrajzi kötöttséget, sem valamiféle kipányvázott ars poetikát, vagy közösen el-

határozott, jelzőkarokkal körülzárta kifejezési módot. Sokkal jelentősebb munkájukban az egymás szándékainak, elképzeléseinek tisztelése, a fényképezés műhatatlan szellete és az önkifejezés kényesere. Ezt bizonyítja a tematikai változatosság — a lírai természetábrázolástól a portrékon át a szürrealis képekig —, és a technikai megoldások gazdagsága — a realista képektől a fotográfián át, a montázs és ritmusjátékokig —, melyek e kis csoporton belül is jelzik a fotóművészet mai lehetőségeinek és útjainak széles spektrumát.

A SZEGEDI GRAFIKAI STÚDIÓ elődje a Bartók Béla művelődési központban 1970-ben megalakult, Kopasz Márta grafikusművész vezette Szegedi Fiatalok Metszőklubja, mely 1973-tól Bartók Grafikai Kör néven működött Pataki Ferenc festőművész irányításával. Munkájuk elismerése, hogy a Népművelési Intézet engedélyezte az amatőrmozgalom legmagasabb minőségű jelző stúdió név használatát, így az elmúlt év februárja óta a nyolc fiatal alkotó a Szegedi Grafikai

Stúdió tagjaként dolgozik. A közösség nyolc tagja — Czobor János, Mráz János, F. Palásthy Klára, Szekeres Ferenc, Tóth János, Tyebő Miklós, Váradi Gábor, Zelmán Katalin —, és volt vezetőjük, Pataki Ferenc, a szépen rendezett és fontos állomást jelentő kiállításon sok, az amatőrmozgalommal kapcsolatos kérdésre ad megnyugtató választ.

Részint arra, hogy a mozgalom kifejezheti a maga élgárdáját; másrészt, hogy egy alkotó közösség igényli, sőt megköveteli mind a szakmai, mind az elméleti irányítást, de eljön az idő, amikor tagjai érett alkotókká válnak.

Mostani látlatukon monótipiák, tollrajzok és plakáttervek a legjelentősebb műfajai, de munkáikra jellemző a társadalmi érzékenység, a közéleti kötődés. Szemléletükben is különböznek, a mellbevágó plakát éppúgy sajátjuk, mint az illusztratív rajz, az önálló grafika, a karikatúra-élességű tollrajz és a fototechnikát is felhasználó összetett kifejezési mód.

Tandi Lajos

Műsorajánlat

A budapesti Sirokkó együttes játszik ma, szombaton és holnap, vasárnap délután 5 órától az újszegedi Vigadóban. A szünetben discoprogram és vetélkedő szórakoztatja az érdeklődőket. Az est műsorvezetője Bene Gábor.

A Móra Ferenc Múzeum múzeumi matiné-sorozatának keretében holnap, vasárnap délelőtt 11 órakor művészeti kiállításokat vetítenek. A középkor művészeté című. A bemutatásra kerülő

alkotások: Párizstól a Loire menti kastélyokig. A középkori francia szobrászat, Versailles, Versailles és környéke.

Két program is Vásárhelyhez kapcsolódik a hét végén. A városi tanács vb művelődési osztálya és a Tornyal János Múzeum rendezésében Vata Emil festőművésznek, a Pécsi Nemzeti Színház díszlettervezőjének kiállítására kerül sor, amelyet holnap, vasárnap 12 órakor a Medgyessy-teremben (Hódmezővásárhely, Lumumba u. 1.) Varga Mátyas Kossuth-díjas, érdemes művész nyit meg. Ugyancsak vasárnap a Csongrád megyei tanács vb művelődési osztálya, a hódmezővásárhelyi városi tanács vb művelődési osztálya, valamint a vásárhelyi állami zeneiskola rendezésében megyei zenetanári hangverseny lesz a zeneiskola hangversenytermében. A koncertet este 6 órakor dr. Müller Józsefné, a megyei tanács vb művelődési osztályának vezetője nyitja meg.

Amatőrfilmes bemutatón rendez holnapután, hétfőn este 6 órakor a Juhász Gyula Művelődési Központ amatőrfilmes klubja. A tagok pályázatokon és fesztiválok díját nyert alkotásait mutatják be az érdeklődőknek. Ugyancsak hétfőn este 6 órai kezdettel tartja a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat városi szervezete és a Magyar Hangfelmérő Vállalat szegedi 2-es számú hangfelmérő Hangfelmérő Klubjának soron következő összejövetelét. A TIT Kársz utca 11. szám alatti klubhelyiségében Gardelli-portré címmel Meisner Mihály tart előadást. Az Olajipari Fotókör és a népi díszítő szakkör kiállításán hétfőn délután 3 órakor az olajipari dolgozók klubjában (Lenin körút 47.) dr. Somogyi Károly fotóriporter nyitja meg.

Gémes Eszter:

Mindig
magam

24.

— Te, Eszter! Mit csinátá a hajadda?
— Huncutkát! Őrszék is van! — felelem bátran.

— Gyere csak ide!

Ha valamelyőnk bűnös volt, aztán hívták oda, olyan nem történhetett meg, hogy oda ne menjünk. Megfogja a huncutkámat, megrángatja. Aztán töviből levágta.

— Mőg né próbáld a hajad darabóni, mert azt csak egy bizonyosfajta nők tőszik!

Néném meg krémet szerzett egy cimborájától. Bekrémezte magát, persze hogy érzett a szaga.

— Te, Julcsa? Milyen szagú vagy te?

— Maritól kaptam arkenyőcsöt. Aszondi: avvót az újságba, mitől olyan szép a nagymama? Mari is vőtt, egy korona egy téggellyel. Abbul adott, azt kentem az orcámra.

— Hozd csak elő, hogy nézőm mőg!

Anyám éppen fűtött, mikor Julcsa odaadta neki, bedobta az égő kemencébe.

— Nem éritők fő észse?, hogy aki szép, kenyőcs nekő is szőp? A férfiak nem kenyőcsnek, mégis sok szőp van köztük.

Nálunk még szagos szappant sem volt szabad használni, mert a különféle szagosítók némely testbőrnek ártalmasak. Még ma is házilag főzőtt szappant használók mosakodásra, csak úgy kerül a házhoz szagos szappan, ha valamelyik vendégem otthagya. Még a csecsemőket is házilappannal fűrdetük. A kitálat szappant folyadékként abroszba öntöttük, ennek a habos te-

tefő leszedttük, külön abroszban száradt, ezt használtuk a kicsik fürdetésére.

Hogy Rőza nem jött velem haza, az asszonyok közé mentem, onnan nem szoktak táncost hívni. Mert az már vagy menyasszony, vagy lába fá, vagy menni kell neki haza, szóval, itt nem háborgatják. Csak az idegen katonák ezt nem tudták. Jön egy katona felém, az nem újjal itegezett, hanem elém állt, meghajolt, azt mondja: szabad?

Elmentem vele, táncoltunk, de én mindig eltévesztettem. A mellettem levő asszony odasűgja a másiknak: — Ennek a táncnak sé szőne, sé főnákja!

Majdnem elbőgtem magam! Mondom a táncosnoknak:

— Bocsanat! Először vagyok nagy bába, nem tudok táncolni. Kísérjen vissza, ahol voltam, oda.

— Annyi baj legyen! Majd megtanítom én!

Megfogta olyan szorosán a derekam, hogy nem csellenghettem ide-oda. Erősen irányított, már a második nótában kezdett jó menni. Sajnáltam is, hogy haza kellett jőnni.

Aztán, hogy elkezdtem járni, két rendszeres táncosom lett, ezek számoltak is rám, komoly szándékkal. A baj meg már megint ott lett, hogy akivel szerettem volna beszélgetni, táncolni, elvettek tőle. Hozzajuk semmi más nem kötött, csak jól tudtam velük táncolni. Ők ketten is mindig torzalkodtak. Az egyik jómódú, magános fiú volt, a másik egészen szegény fiú. Ezt Teadó Imrénék hívták. A jómódút meg Korszós Pálnak.

Kovács Mártonéknál hívogatott, fosztókabál volt. Nem volt ott már fosztani való kukorica, elvegezték már szombaton, csak az előljárásság jobban adott rá engedélyt, ha volt valami neve. Nagyon szép holdvilág volt, az asztal ki volt készítve, rajta a citera, el is kezdte a csárdást citerálni. Korszós Pálnak hívták a jobb módú udvarlómát, nem büszke, de igen gallériás legény volt. Nem hagyta magát lepipálni sehol. Nagy üst főtt kukorica a katlanon, melegen. Aki-

(Folytatjuk.)